

VNEUS Kaila Heidi(VNK)

12.07.2013

Eduskunta
Suuri valiokunta

Viite

Asia

EU/Komitologiamenettely ja delegoidut säädökset/Säädösten, joissa säädetään valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn käyttämisestä, mukauttaminen

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys, joka koskee eräiden säädösten, joissa säädetään valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn käyttämisestä, mukauttamista Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklaan (delegoidut säädökset).

EU-asioiden valtiosihteeri

Kare Halonen

Neuvotteleva virkamies

Heidi Kaila

LIITTEET perusmuistio VNEUS2013-00574

Asiasanat	delegoidut säädökset, komitologia, Lissabonin sopimus
Hoitaa	OM, UM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TEM, TK, TPK, VM, YM

VNEUS Kaila Heidi(VNK)

12.07.2013

Asia

EU/Komitologiamenettely ja delegoidut säädökset/Säädösten, joissa säädetään valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn käyttämisestä, mukauttaminen

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Komission asetusehdotuksia käsitellään neuvostossa. Siitä, missä määrin käsittely tapahtuu jossain koordinoivassa ryhmässä ja missä määrin asianomaisissa työryhmissä, ei ole vielä saatavilla tietoa. Myöskään käsittelyaikataulu ei ole selvä.

Asiakirjat:

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eräiden säädösten, joissa säädetään valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn käyttämisestä, mukauttamisesta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklaan (COM (2013) 451 final)

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eräiden oikeusalan säädösten, joissa säädetään valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn käyttämisestä, mukauttamisesta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklaan (COM (2013) 452 final)

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

SEUT 290 artiklan mukaan lainsäätäjä voi siirtää komissiolle valtaa antaa muita kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä, soveltamisalaltaan yleisiä säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyn säädöksen tiettyjä, muita kuin sen keskeisiä osia (ns. delegoidut säädökset).

SEUT 291 artikla koskee tapauksia, joissa EU:n oikeudellisesti velvoittavat säädökset edellyttävät yhdenmukaista täytäntöönpanoa. Siinä määrätään täytäntöönpanovallan siirtämisestä komissiolle (komitologiamenettely) tai, tietyissä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, neuvostolle.

Kullakin mukautettavalla säädöksellä on oma oikeusperustansa. Kaikki oikeusalan säädökset kuulut yksityisoikeuden alaan. Niiden oikeusperusta on SEUT 81(2) artikla.

Käsittelijä(t):

VNEUS, Heidi Kaila, puhelin 0295160313.
 OM, Johannes Leppo, puhelin 0295150448.
 OM, Sini Kumpulainen, puhelin 0295150566.

Suomen kanta/ohje:

Suomi katsoo alustavan tarkastelun pohjalta, että komission ehdotukset näyttäisivät pääsääntöisesti olevan linjassa SEUT 290 artiklan (delegoidut säädökset) soveltamisalan ja soveltamisedellytysten kanssa. Yksittäisten säädösten mukauttamista, mukaan lukien säädösvaltan siirron ehdot, tarkastellaan tarvittaessa vielä erikseen.

Suomi pitää tärkeänä, että delegoitaessa SEUT 290 artiklan nojalla komissiolle säädösvaltaa noudatetaan mahdollisimman johdonmukaista linjaa.

Tavoite, jonka mukaan kaikki valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn viittaavat säännökset olisi poistettu kaikista säädöksistä Euroopan parlamentin nykyisen vaalikauden (2009-2014) loppuun mennessä, on kannatettava.

Pääasiallinen sisältö:

Tausta

Komissiolle voidaan siirtää EU-säädöksissä säädösvaltaa sekä toimivaltaa toteuttaa täytäntöönpanotoimenpiteitä. Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen (1.12.2009) lainsäätäjällä on käytettävissään kaksi menettelyä: säädösvaltan siirtoa koskeva menettely eli ns. delegoidut säädökset (SEUT 290 artikla) sekä täytäntöönpanotoimivallan siirtämistä koskeva menettely eli ns. komitologiamenettely (SEUT 291 artikla). Tarkoituksena on tehdä selkeä ero lainsäädäntötyyppeistä toimia koskevien valtuutusten ja täytäntöönpanotoimenpiteitä koskevien valtuutusten välille. Tämä ero vaikuttaa myös siihen, kuinka komissiolle siirretyn toimivallan käyttöä valvotaan.

Delegoiduilla säädöksillä muutetaan tai täydennetään Euroopan parlamentin ja neuvoston antaman perussäädöksen muita kuin keskeisiä osia. Säädösvaltan delegoiminen mahdollistaa yksityiskohtaisen ja teknisluontoisen sääntelyn siirtämisen lainsäädäntömenettelyä kevyempään ja nopeampaan menettelyyn.

Komitologiamenettely mahdollistaa täytäntöönpanotoimenpiteiden toteuttamisen EU:n tasolla. Pääsäännön mukaan jäsenvaltiot panevat täytäntöön EU:n säädökset, mutta silloin kun yhdenmukainen täytäntöönpano EU:n tasolla on tarpeen, siirretään täytäntöönpanotoimivaltaa ensisijaisesti komissiolle tai perustelluissa tapauksissa poikkeuksellisesti neuvostolle. Jäsenvaltiot valvovat komissiolle siirretyn toimivallan käyttöä komitologiakomiteoissa. Menettelyä koskevat yleiset säännöt ja periaatteet vahvistetaan asetuksella. Jäsenvaltion vaikutusmahdollisuudet annettavan toimenpiteen sisältöön määräytyvät sovellettavan komitologiamenettelyn mukaan.

SEUT 290 artiklan mukainen delegoitujen säädösten määritelmä on hyvin lähellä niiden säädösten määritelmää, jotka komitologiapäätöksen (1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY) 5a artiklan mukaan kuuluvat ns. valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn. Kummassakin tapauksessa säädökset ovat

soveltamisalaltaan yleisiä ja niillä on tarkoitus täydentää tai muuttaa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyn säädöksen tiettyjä, muita kuin sen keskeisiä osia.

Komitologiapäätös kumottiin 1.3.2011 voimaan tulleella komitologia-asetuksella (182/2011/EU). Päätöksen 5 a artiklan vaikutukset päätettiin kuitenkin pitää tilapäisesti voimassa niiden voimassa olevien perussäädösten osalta, joissa viitataan kyseiseen artiklaan. Samalla komissio sitoutui mukauttamaan nämä säädökset vastaamaan EU:n perussopimuksia. Se antoi lausuman, jonka mukaan:

”Komissio aikoo tarkastaa voimassa olevista säädöksistä, jotka sisältävät viittauksia valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn ja joita se aikoo muuttaa, kyseiseen menettelyyn liittyvät säännökset mukauttaakseen ne aikanaan perussopimuksen vaatimusten mukaisesti.

Lisäksi Euroopan parlamentilla ja neuvostolla on oikeus ilmoittaa perussäädöksistä, joiden mukauttamista ne pitävät ensisijaisen tärkeänä.

Komissio aikoo arvioida tämän prosessin tulokset vuoden 2012 loppuun mennessä sen selvittämiseksi, kuinka monta valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn viittaavaa säädöstä on edelleen voimassa. Tämän jälkeen komissio valmistelee asiaankuuluvat lainsäädäntöaloitteet saattaakseen mukauttamisen valmiiksi. Komission kokonaistavoitteena on, että parlamentin seitsemännen vaalikauden loppuun mennessä kaikki valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn viittaavat säännökset olisi poistettu kaikista säädöksistä.”

Valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn viittaavia säädöksiä todettiin vuoden 2012 lopulla olevan voimassa vielä 288.

Valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn viittaavien säädösten mukauttamismenetelmä

Komissio antoi 27.6.2013 kaksi ehdotusta asetuksiksi, joilla on tarkoitus mukauttaa valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn viittaavia säädöksiä siten, että ne vastaisivat EU:n perussopimusten vaatimuksia.

Ensimmäinen ehdotus (COM(2013) 451) koskee suurinta osaa perussäädöksistä, joissa vielä viitataan valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn. Se perustuu kaikkien kyseisten perussäädösten oikeusperustoihin. Toinen ehdotus (COM(2013) 452) koskee oikeusalan säädöksiä, joissa viitataan ko. menettelyyn. Kyseiset säädökset pohjautuvat SEUT-sopimuksen kolmannen osan V osaston mukaiseen oikeusperustaan (SEUT 81(2) artikla), joka ei sovi yhteen ensimmäisen ehdotuksen oikeusperustojen kanssa. Nämä säädökset eivät sido Tanskaa (ks. Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan N:o 22 1 ja 2 artikla). Sen sijaan ne sitovat Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia.

Komission esittämä mukauttamismenetelmä on molempien ehdotusten osalta sama. Mukauttaminen tapahtuisi kahdella Euroopan parlamentin ja neuvoston antamalla puiteasetuksella. Kumpaankin asetukseen sisältyisi liite mukautettavista säädöksistä. Ensimmäisen asetuksen osalta liitteeseen kuuluisi 160 ja toisen osalta 5 säädöstä.

Puiteasetuksissa säädettäisiin, että siltä osin kuin liitteissä luetelluissa säädöksissä viitataan komitologiapäätöksen 5 a artiklassa tarkoitettuun menettelyyn, komissiolle siirretään valta antaa delegoituja säädöksiä (asetusehdotusten 1 artikla).

Puiteasetuksiin sisältyisi säännöksiä delegointia koskevista ehdoista (asetusehdotusten 2 artikla). Ehdot olisivat seuraavat:

- Siirto tapahtuu määräämättömäksi ajaksi.
- Euroopan parlamentti tai neuvoston voivat milloin tahansa peruuttaa säädösvallan siirron.
- Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, se antaa säädöksen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
- Annettu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti ja neuvosto eivät ilmoita määräajassa vastustavansa sitä.

Ehdot vastaavat ehtoja, joita voidaan käyttää delegoitaessa komissiolle SEUT 290 artiklan nojalla säädösvaltaa. Ehtojen yksityiskohdissa on kuitenkin ollut perussäädöskohtaisia eroja.

Asetusehdotusten johdanto-osassa todettaisiin lisäksi, että valmistellessaan delegoituja säädöksiä komission on erityisen tärkeää toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla.

Ensimmäisessä asetusehdotuksessa on myös säännöksiä vastalauseen esittämiseen sovellettavien määräaikojen lyhentämisestä (asetusehdotuksen 2 artiklan 6 kohta) sekä kiireellisestä menettelystä (asetusehdotusten 3 artikla).

Asetuksissa vahvistettaisiin, etteivät delegoitujen säädösten järjestelmän edellyttämät mukautukset vaikuttaisi sellaisiin vireillä oleviin menettelyihin, joissa komitea on jo antanut lausunnon komitologiapäätöksen mukaisesti.

Komissio esittää vielä kolmannen ehdotuksen, joka kattaa kaikki jäljelle jäävät perussäädökset, joissa viitataan valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn. Alustavan arvion mukaan ehdotus annettaisiin syyskuussa 2013.

Kansallinen käsittely:

Institutionaalisten kysymysten jaoston kirjallinen menettely 11.-12.7.2013.

Eduskuntakäsittely:

E-kirje.

Käsittely Euroopan parlamentissa:

Käsittelyaikataulusta Euroopan parlamentissa ei ole vielä tietoja.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja koskevat asianomaisten säädösten mukauttamista siten, että komissiolle siirretään toimivaltaa antaa delegoituja säädöksiä. Jäsenvaltioiden ei tarvitse saattaa säännöksiä osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Taloudelliset vaikutukset:

Ehdotuksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Mahdolliset taloudelliset vaikutukset kohdistuvat lähinnä toimielinten hallintomenoihin.

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Asiasanat	delegoidut säädökset, komitologia, Lissabonin sopimus
Hoitaa	OM, UM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TEM, TK, TPK, VM, YM
